

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ТЕМПОМ ЗРОСТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ТЕМПАМИ ЗРОСТАННЯ ВИТРАТ НА ЇХ ЕКСПЛУАТАЦІЮ

© О.Б. Курило

Будь-яке підприємство зацікавлене у підвищенні ефективності своєї виробничо-господарської діяльності. Таке підвищення вимагає, зокрема, покращання використання наявних ресурсів підприємства (матеріальних, трудових, технічних та інших) для досягнення більшого розміру виготовленої продукції, що припадає на їх одиницю. Разом з тим, як свідчить досвід господарювання, більш інтенсивне використання ресурсів підприємства, передусім устаткування та працівників, вимагає більших витрат, пов'язаних з їх експлуатацією. За таких умов важливо виявити закономірності встановлення раціонального співвідношення між темпом зростання ефективності використання виробничих ресурсів підприємства та темпами зростання витрат, пов'язаних з експлуатацією цих ресурсів. Дотримання такого співвідношення можна розглядати як одну з найважливіших складових процесу управління витратами підприємства та необхідну передумову зростання фінансових результатів його діяльності.

Якщо розглядати такий важливий вид виробничих ресурсів підприємства як кадри працівників у контексті поставленої проблеми, то слід відзначити, що ефективне функціонування будь-якого підприємства вимагає встановлення та підтримування певного взаємозв'язку між зміною продуктивності праці та зміною рівня її оплати. Занадто швидке та необґрунтоване зростання заробітної плати працівників підприємства призводить до зменшення прибутковості його діяльності або вимагає суттєвого підвищення цін на продукцію підприємства, що робить її неконкурентоспроможною. З іншого боку, повна відсутність тенденцій до зростання рівня оплати праці на підприємстві свідчить про відсутність на ньому дієвих мотиваційних механізмів та призводить в умовах інфляції до погіршення матеріального стану працівників підприємства. Особливо актуальною ця проблема є у сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки, коли частка заробітної плати у собівартості багатьох видів продукції є значно меншою ніж у зарубіжних країнах.

При побудові моделей взаємозв'язку між зростанням ефективності використання виробничих ресурсів підприємства та темпами зростання витрат, пов'язаних з експлуатацією цих ресурсів, будемо припускати, що:

- по-перше, існуючі на підприємстві технологія та організація виробничого процесу дозволяють збільшувати інтенсивність використання певних видів виробничих ресурсів, тобто підвищувати обсяги виробництва продукції, яка ними виготовляється, за одиницю часу;
- по-друге, заходи з покращення використання ресурсів підприємства, що розглядаються, не вимагають додаткових інвестиційних витрат; у зв'язку з цим критерієм доцільності проведення таких заходів виступає зростання маси прибутку підприємства в абсолютному виразі, а не в розрахунку на обсяг вкладених у підприємство інвестицій;
- по-третє, величина змінних витрат, пов'язаних з іншими, крім певного, видами ресурсів, у розрахунку на одиницю продукції (окрім витрат на експлуатацію даного виду ресурсів) залишається постійною при збільшенні фізичних обсягів виробництва продукції;
- по-четверте, підприємство не може впливати на зміну цін на свою продукцію, змінюючи натуральні обсяги її виготовлення, тобто ціна продукції не змінюється із збільшенням фізичних обсягів її виробництва;
- по-п'яте із збільшенням натуральних обсягів виробництва продукції фізичні обсяги ресурсів підприємства залишаються на базовому рівні, тобто темп приросту ефективності використання певного ресурсу підприємства відповідає темпу приросту фізичних обсягів виготовлення ним продукції.

Дотримання раціонального співвідношення між темпом зростання ефективності використання виробничих ресурсів підприємства та темпами зростання витрат, пов'язаних з експлуатацією цих ресурсів, слід розглядати як одну з найважливіших складових процесу управління витратами підприємства та необхідну передумову зростання фінансових результатів його діяльності. При встановленні граничної (максимально припустимої) величини темпу приросту витрат, пов'язаних з експлуатацією певного виду ресурсу підприємства, за певного прогнозного темпу приросту ефективності використання даного ресурсу, необхідно дотримуватися умови незмінності сукупної величини прибутку підприємства.

Може існувати багато різних співвідношень між темпами росту заробітної плати робітників підприємства та темпами росту його прибутку. Одним з можливих варіантів при цьому є рівність темпів приросту двох вищезазначених показників.

Подальші дослідження вимагають побудови системи математичних моделей, за допомогою яких можна було б встановити раціональне співвідношення між темпами зростання ефективності використання виробничих ресурсів підприємства та темпами зростання витрат, пов'язаних з експлуатацією цих ресурсів

Список використаних літературних джерел:

1. *Формування та використання трудового потенціалу промислового підприємства / Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.09.01 / Т.В. Синиця; Харк. держ. екон. ун-т. — Х., 2004. — 20 с. — укр.* 2. *Козаченко Г.В., Погорелов Ю.С., Хлап'юнов Л.Ю., Макухін Г.А. управління затратами підприємства. - Монографія. — Київ: Лібра, 2007. — 320с.* 3. *Гавкалова Н.Л., Зубчинська Н.М. Інвестування в персонал як основа ефективного управління // Формування ринкової економіки. - 2005. — Спец.вип. — с. 39-42.* 4. *Семенов А.Г. Мотивація трудової діяльності на підприємстві // Держава та регіони. — 2007. - №1. - с. 303-310.* 5. *Чугай О. Фактор персоналу у стратегічному управлінні зовнішньоекономічною діяльністю // Зовнішня торгівля: право та економіка. — 2007. - №3. — С.65-69.* 6. *Гребінська С.І. Інноваційні системи оплати праці та її мотивація на промислових підприємствах // Наука й економіка. — 2008. - №1. — С. -160-164.*

УДК 336.761.5

А.М. Левенко

ДНВЗ «Київський Національний Економічний Університет ім. В. Гетьмана»

ІНДИКАТОРИ КРИЗИ ФОНДОВОГО РИНКУ

© А.М. Левенко, 2009

Криза фондового ринку, або біржова криза – тема, що викликає численні суперечки. Одною з її характерних особливостей є раптовість. Втім, існує кілька ознак, що можуть допомогти передбачити близьку біржову кризу.

Біржова криза - це раптове різке зниження цін акцій на значній частині фондового ринку. Часто біржовій кризі передують банківська або валютна криза. Наприклад, в ході розвитку глобальної кризи 2008 року різкому падінню котирувань цінних паперів на фондових біржах передувала банківська криза, викликана масовими неплатежами за іпотечними заборгованостями. Втім, біржові кризи, як і валютні, і банківські, можуть бути викликані не лише глибинними економічними факторами, але й панікою. Імовірність паніки на фондовій біржі навіть більша, ніж у банківському секторі або на валютному ринку: з одного боку, тут значно більше спекулянтів, з іншого – значно менше органів контролю, тому рефлексивність на цьому ринку є значно вищою, ніж деінде. Рефлексивність є основною перешкодою на шляху аналітика, що намагається спрогнозувати майбутню біржову кризу. Втім, існують певні ознаки, що дозволяють у той чи інший момент запідозрити потенційну небезпеку.

По-перше, кризі на фондовому ринку завжди передують значне зростання котирувань акцій – так званий пузир. Пузир – це специфічне явище, викликане саме рефлексією ринку цінних паперів: